

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Jitky Zavřelové a soudců Mgr. Jana Čížka a Mgr. Lenky Oulíkové ve věci

žalobce: **M. J.**
bytem X
zastoupený advokátem Mgr. Václavem Voříškem
sídlem Ledčická 649/15, Praha 8

proti

žalovanému: **Krajský úřad Středočeského kraje**
sídlem Zborovská 81/11, Praha 5

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného,

takto:

- I. Určuje se, že zásah žalovaného spočívající ve zveřejnění jména, příjmení, akademického titulu a dne narození žalobce na stránkách www. X v sekci D. p. i. dne 29. 5. 2017, byl nezákonný.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobou na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením podle § 82 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), podanou dne 22. 2. 2019 se žalobce domáhá, aby soud určil, že zásah žalovaného spočívající ve zveřejnění nedostatečně anonymizovaných osobních údajů žalobce na stránkách <https://X/> v rubrice nazvané „P. i., O. ř.“, a to jména, příjmení, akademického titulu a data narození žalobce, byl nezákonný.
2. Žalobce uvedl, že žalovaný na svých stránkách v sekci „P. i.“ nezákonně zveřejnil jeho osobní údaje, a to konkrétně jméno, příjmení, akademický titul, datum narození a údaje o tom, že podal žádost o informace, čeho se tato žádost týkala a jak byla vyřízena. Pomocí těchto údajů lze o žalobci získat i další informace, např. bydliště nebo ID datové schránky. Povinnost zveřejnit poskytnuté informace na internetu podle § 5 odst. 3 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o svobodném přístupu k informacím“), se netýká osobních údajů žadatele. Žalovaný sice po zaslání předžalobní výzvy dne 8. 1. 2019 od dalšího zveřejňování upustil, avšak docházelo k němu po celé dva předchozí roky. I přes tuto výzvu žalovaný neuznal své pochybení, a proto se žalobce obrací na soud. Žaloba má dle jeho názoru preventivní účinek, neboť žalovaného motivuje, aby se v budoucnu podobného zásahu vyvaroval. Zveřejněním údajů o žalobci došlo k zásahu do jeho práva na ochranu soukromí a rodinný život, ochrany osobních údajů a informační sebeurčení. Na internetových stránkách žalovaného mohl každý zjistit, jak se žalobce jmenuje a kdy se narodil a seznámit se s předmětem žádosti o informace. V žádném jiném případě žalovaný nezveřejnil osobní údaje žadatelů. Žaloba byla podána včas, neboť žalobce se o zásahu dozvěděl dne 7. 1. 2019. Podle nálezu Ústavního soudu ze dne 15. 5. 2018, sp. zn. II. ÚS 635/18 (dostupný na <http://nalus.usoud.cz>) začíná lhůta k podání žaloby proti trvajícimu zásahu běžet teprve jeho ukončením. Žaloba je přípustná, neboť právní řád nezná jiný prostředek ochrany.
3. Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že mezi ním a žalobcem není sporu o tom, že zásah žalovaného byl v rozporu se zákonem. Přesto žalobu jako celek považuje za nedůvodnou. V předžalobní výzvě žalobce požadoval zveřejnění omluvy včetně jeho osobních údajů ve větším rozsahu, než byly žalovaným uveřejněny. Po jejím obdržení žalovaný do 24 hodin osobní údaje z internetových stránek odstranil. Žalobci zaslal vyjádření, v němž přiznal své pochybení. Skutečnost, že ke zveřejnění došlo jen v případě žalobce, svědčí o tom, že šlo o ojedinělou administrativní chybu, kterou lze přičíst neustále se navyšujícímu počtu žádostí o informace. Dále žalovaný poukázal na skutečnost, že osobní údaje žalobce jsou na internetu volně dostupné. Zásahem žalovaného proto žalobci nemohla být způsobena žádná újma. Konečně žalovaný uvedl, že jediný smysl, který lze v podání žaloby spatřovat, je možný finanční prospěch žalobce spočívající v náhradě nákladů řízení. To by ale bylo nespravedlivé, neboť žalovaný k jejímu podání nezavdal příčinu a svůj nezákonný postup uznal.
4. Žalobce v replice uvedl, že žalovaný sice nyní tvrdí, že se dopustil nezákonného zásahu, ale není jisté, že na svém názoru setrvá i pokud by žalobce uplatnil nárok na náhradu nemajetkové újmy vůči státu, a že se s ním ztotožní Ministerstvo vnitra a civilní soud. Žalobci by zadostiučinění poskytl již výrok zdejšího soudu o určení nezákonnosti zásahu. Žalovaný nevysvětlil, proč ke zveřejnění údajů došlo právě v jeho případě. Žalobcovy osobní údaje sice nezákonně zveřejňuje i několik dalších správních orgánů, což ale žalovaného neopravňuje, aby činil totéž. Žalobce se na náhradě nákladů řízení neobohatí, neboť se jedná o částku, kterou bude muset v každém případě vyplatit svému advokátovi.

5. Během jednání konaného dne 16. 10. 2019 setrvali účastníci na svých stanoviscích. Zástupce žalobce navrhl, aby žalobě bylo v plném rozsahu vyhověno a žalobci byla přiznána náhrada nákladů řízení v plném rozsahu. K případné aplikaci § 60 odst. 7 s. ř. s. na výzvu soudu uvedl, že pokud žalobce podal u různých soudů více obdobných žalob, pak je to důsledkem skutečnosti, že více správních orgánů zasáhlo do jeho osobnostních práv. Nelze mu vytýkat, že vede na ochranu svých práv více soudních řízení. Žádosti o odstranění zásahu adresované správnímu orgánu nemusí být vyhověno, přičemž zásadní pro posouzení věci je autoritativní rozhodnutí soudu, nikoliv rozhodnutí správního orgánu, resp. pověřené úřední osoby. Žalobci nelze upírat právo domáhat se u soudu ochrany nebo náhrady nákladů řízení. Rozhodně ze strany žalobce nedošlo ke zneužití práva. Žalobce totiž své osobní údaje na internetu nezveřejnil. V této souvislosti uvedl, že jméno žalobce je neoprávněně zveřejňováno v rozsudcích Nejvyššího správního soudu na internetových stránkách tohoto soudu. Dále má za to, že nepřiznáním náhrady nákladů řízení by bylo zasaženo do žalobcova ústavně zaručeného práva na ochranu majetku, jeho vrácení a rozmnožení. Zástupce žalobce se v této souvislosti svěřil, že má z dřívější doby obdobnou osobní zkušenost se zveřejněním jeho jména na internetových stránkách, konkrétně města Ch., což mu bylo nepříjemné a dostal tehdy strach podávat další žádosti o poskytnutí informací. Žalobce zvažoval podání civilní žaloby na náhradu újmy způsobené nesprávným úředním postupem, tato žaloba nebyla podána, neboť by zřejmě žalobci náhrada za jeho újmu nebyla přiznána. Její podání však ještě zváží. Dále poukázal na to, že Krajským soudem v Č. B. a Krajským soudem v P. je žalobci náhrada nákladů řízení přiznávána. Shrnu, že pokud má být soudní ochrana efektivní, pak není prostor pro nepřiznání náhrady nákladů řízení. Zcela závěrem pak uvedl, že žalobci je v podstatě jedno, zda mu bude náhrada nákladů řízení přiznána či nikoliv, podstatné je, aby bylo judikováno, že došlo k zásahu do práv žalobce a že to, jak doufá, přispěje ke kultivaci veřejné správy. Žalovaný k možné aplikaci uvedl, že smyslem řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem je deklarace nezákonného stavu. Tento stav byl ovšem znám již před podáním žaloby. Žalovaný se doznal, žalobci se omluvil a ani netrval na nařízení jednání. Smysl řízení tak byl naplněn již před podáním žaloby. Žalobce i přes uvedené trval na nařízení jednání z toho důvodu, že navrhl provedení důkazů, přičemž ale v jeho průběhu vyšlo najevo, že žádné nové důkazy nenavrhl.
6. Soud nejprve zkoumal, zda je žaloba včasná (§ 84 odst. 1 s. ř. s.). Zásah vymezený žalobcem je svou povahou trvající, neboť spočíval v udržování nezákonného stavu v podobě zveřejnění osobních údajů žalobce na internetových stránkách. V takovém případě s ohledem na závěry nálezu Ústavního soudu ze dne 15. 5. 2018, sp. zn. II. ÚS 635/18, počíná subjektivní i objektivní lhůta k podání žaloby plynout až od ukončení zásahu. Podle shodného tvrzení obou účastníků došlo k odstranění osobních údajů po zaslání předžalobní výzvy žalobce ze dne 8. 1. 2019. Žaloba byla soudu podána prostřednictvím datové schránky dne 22. 2. 2019. Lhůty podle § 84 odst. 1 s. ř. s. proto byly dodrženy a žaloba je včasná.
7. Žaloba je rovněž přípustná, neboť žalobce se domáhá toliko určení, že zásah byl nezákonný [§ 85 část věty za středníkem s. ř. s.; srov. bod 49 rozsudku rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) ze dne 5. 12. 2017, č. j. 1 Afs 58/2017 – 42, publ. pod č. 3686/2018 Sb.NSS; všechna citovaná rozhodnutí NSS jsou dostupná na www.nssoud.cz].

8. Po ověření včasnosti a přípustnosti žaloby soud přistoupil k posouzení věci samé. Vycházel přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době zásahu (§ 87 odst. 1 část věty za středníkem s. ř. s.). Soud dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
9. Z obsahu správního spisu soud zjistil, že dne 7. 3. 2017 žalobce podal u žalovaného žádost podle zákona o svobodném přístupu k informacím, kterou se domáhal poskytnutí informací o počtu podaných odvolání v oblasti p. a jiných s. d. v d. v roce 2016; kdy byly v těchto věcech postoupeny spisy správními orgány prvního stupně; kdy byla v odvolacím řízení vydána rozhodnutí; a ve kterých věcech byl odvolatel zastoupen, včetně iniciál jejich zmocněnců. Přípisem ze dne 29. 5. 2017 byly žalobci tyto informace poskytnuty. Téhož dne došlo k jejich zveřejnění na internetových stránkách žalovaného. Mezi účastníky je nesporné, že vedle poskytnutých informací byly zveřejněny i údaje o žalobci jako žadateli, konkrétně jeho jméno, příjmení, akademický titul a datum narození.
10. Nesporná je rovněž i skutečnost, že žalobce zaslal dne 8. 1. 2019 žalovanému dopis označený jako „*Předžalobní výzva*“ v němž vyzval žalovaného k odstranění osobních údajů žalobce z internetových stránek žalovaného ve lhůtě 24 hodin. Dále požadoval zaplacení částky 10 000 Kč jako finanční satisfakce za újmu způsobenou žalobci zveřejněním jeho osobních údajů, úhradu nákladů za seps předžalobní výzvy ve výši 6 800 Kč advokátem a zveřejnění písemné omluvy (v anonymizované podobě) na internetových stránkách žalovaného. Žalovaný ve vyjádření ze dne 14. 1. 2019 adresovaném zástupci žalobce (doručeno dle doručenky dne 1. 2. 2019) uvedl, že osobní údaje žalobce byly z internetových stránek žalovaného okamžitě odstraněny. Žalovaný se omluvil za své pochybení, avšak finanční nároky uplatněné žalobcem odmítl. Soud poznamenává, že vedle toho, že o obsahu shora uvedených listin, ani o tom, že byly doručeny adresátům, není mezi účastníky sporu, byly tyto listiny soudu předloženy žalovaným, a byť byly formálně označeny jako důkazy, lze je dle názoru soudu považovat za součást správního spisu.
11. Podle § 5 odst. 3 věty první zákona o svobodném přístupu k informacím „[d]o 15 dnů od poskytnutí informací na žádost povinný subjekt tyto informace zveřejní způsobem umožňujícím dálkový přístup.“
12. Podle § 8a zákona o svobodném přístupu k informacím „[i]nformace týkající se osobnosti, projevu osobní povahy, soukromí fyzické osoby a osobní údaje povinný subjekt poskytne jen v souladu s právními předpisy, upravujícími jejich ochranu.“
13. Podle § 4 písm. a) zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně osobních údajů“), se osobním údajem rozumí „*jakákoliv informace týkající se určeného nebo určitelného subjektu údajů. Subjekt údajů se považuje za určený nebo určitelný, jestliže lze subjekt údajů přímo či nepřímo identifikovat zejména na základě čísla, kódu nebo jednoho či více prvků, specifických pro jeho fyzickou, fyziologickou, psychickou, ekonomickou, kulturní nebo sociální identitu.*“
14. Podle čl. 4 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 2016/679, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů (dále jen „obecné nařízení o ochraně osobních údajů“) se osobními údaji rozumí „*veškeré informace o identifikované nebo identifikovatelné fyzické osobě (dále jen „subjekt údajů“); identifikovatelnou fyzickou osobou je fyzická osoba, kterou lze přímo či nepřímo identifikovat, zejména odkazem na určitý identifikátor, například jméno, identifikační číslo,*

lokační údaje, síťový identifikátor nebo na jeden či více zvláštních prvků fyzické, fyziologické, genetické, psychické, ekonomické, kulturní nebo společenské identity této fyzické osoby.“

15. Z ustálené judikatury NSS plyne, že žaloba na ochranu před nezákonným zásahem je důvodná, jsou-li současně splněny podmínky vymezené v rozsudku ze dne 17. 3. 2005, č. j. 2 Aps 1/2005 – 65 (publ. pod č. 603/2005 Sb. NSS). Podle něj žalobce musí být přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu, který není rozhodnutím (4. podmínka), a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo přímo proti němu zasaženo (5. podmínka), přičemž zásah nebo jeho důsledky musí trvat nebo musí hrozit opakování zásahu (6. podmínka). Poslední z uvedených podmínek nemusí však být naplněna, domáhá-li se žalobce pouze určení nezákonnosti zásahu.
16. V projednávané věci žalovaný na základě § 5 odst. 3 věty první zákona o svobodných informacích zveřejnil odpověď na žalobcovu žádost o informace na svých internetových stránkách. V rámci toho zveřejnil i jméno a příjmení žalobce, jeho datum narození a akademický titul. Pomocí těchto údajů je žalobce jednoznačně a nezaměnitelně určitelný, tedy lze zjistit jeho identitu (srov. bod 20 rozsudku NSS ze dne 21. 8. 2018, č. j. 9 As 198/2018 – 37). Jedná se proto o osobní údaje jak ve smyslu § 4 písm. a) zákona o ochraně osobních údajů, tak čl. 4 odst. 1 obecného nařízení o ochraně osobních údajů, jež je z hlediska časové působnosti v dané věci aplikovatelné od 25. 5. 2018.
17. Povinností žalovaného bylo při zveřejnění (jež je formou aktivního poskytnutí informací) postupovat v souladu s předpisy upravujícími ochranu osobních údajů, tedy zákonem o ochraně osobních údajů a s účinností od 25. 5. 2018 obecným nařízením o ochraně osobních údajů (viz citovaný § 8a zákona o svobodném přístupu k informacím). Zveřejnění osobních údajů na internetových stránkách lze považovat za jejich zpracování podle § 4 písm. e) zákona o ochraně osobních údajů (srov. body 23 a 24 rozsudku NSS ve věci sp. zn. 9 As 198/2018). Jedná se rovněž o zpracování ve smyslu čl. 4 odst. 2 obecného nařízení o ochraně osobních údajů, neboť žalovaný žalobcovy osobní údaje zpřístupňoval. Zveřejnění osobních údajů proto muselo být žalovaným provedeno buď se souhlasem žalobce, anebo na základě některé z výjimek upravených zákonem o ochraně osobních údajů (viz § 5) či od 25. 5. 2018 obecným nařízením o ochraně osobních údajů (viz zejm. čl. 6). Žalovaný si nicméně souhlas žalobce neopatřil a jeho postup ani nelze podřadit pod žádnou z výjimek podle těchto předpisů. Zejména se nejednalo o zpracování osobních údajů za účelem dodržení právní povinnosti správce, popř. pro splnění úkolu prováděného při výkonu veřejné moci, kterým je správce pověřen (§ 5 odst. 2 písm. a) zákona o ochraně osobních údajů a čl. 6 odst. 1 písm. c) a e) obecného nařízení o ochraně osobních údajů]. Ustanovení § 5 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím totiž hovoří toliko o zveřejnění *informací* poskytnutých na žádost. Naopak neukládá a pro plnění úkolů povinného subjektu ani není nezbytné zveřejnit i údaje o žadateli, včetně jeho osobních údajů.
18. Totéž plyne i z komentářové literatury k § 5 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím, podle které „je samozřejmě možné zveřejnit i celou zaslanou odpověď (např. naskenováním dopisu), v tomto případě je ovšem nutné anonymizovat osobní údaje žadatele, neboť zákon ukládá zveřejnit poskytnuté informace a nikoli celý obsah odpovědi na žádost (vlastně se zde přiměřeně uplatní postup podle § 12, ve spojení s § 8a, tzv. zveřejnění informace s výjimkami předvídanými SvInf“ (srov. Furek, A., Rothanzl, L., Jirovec, T.: *Zákon o svobodném přístupu k informacím. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2016). Shodný

názor, tj. že osobní údaje žadatele je nutno anonymizovat, zastávají i další autoři: „Ustanovení § 5 odst. 3 míří ke zveřejňování poskytnutých informací, příp. jejich obsahu, nikoli samotné žádosti o informace. Jakkoli je tedy z logiky věci nutné uvést předmět žádosti, nelze zveřejnit samotnou žádost a především nelze identifikovat žadatele. Zejména pokud povinný subjekt zveřejňuje informaci poskytnutou sdělením [způsob uvedený v § 4a odst. 2 písm. a)], tj. vytvořením odpovědi na žádost, a chtěl by zveřejnit celou zaslanou odpověď, musí dbát anonymizace osobních údajů žadatele o informace, resp. i toho, aby z kontextu nebyla identifikace žadatele zcela zřejmá“ (srov. Jelínková, J., Tuháček, M.: *Zákon o svobodném přístupu k informacím. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2017).

19. Žalovanému nelze přisvědčit v tom, že nemohlo dojít k zásahu do práv žalobce z důvodu, že jeho osobní údaje jsou na internetu volně přístupné. Soud v tomto ohledu odkazuje na závěry již citovaného rozsudku ve věci sp. zn. 9 As 198/2018, v němž se NSS zabýval obdobnou námitkou a uzavřel, že „pouhá skutečnost, že osobní údaje jsou veřejně dostupné (ať již „fakticky“, ze zákona, nebo na podkladě vůle jejich subjektu), je nezabývá právní ochrany a neovlivňuje jejich status ve smyslu § 4 písm. a) zákona o ochraně osobních údajů. Pokud dojde k neoprávněnému zveřejnění, okolnost, že údaje se rovněž nachází v otevřeném zdroji, sama o sobě jejich zpracování v rozporu se zákonem nelegalizuje.“ Není tedy rozhodné, zda byly některé osobní údaje žalobce dostupné i na jiných webových stránkách. I s takovými osobními údaji je nutno zacházet v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů a obecným nařízením o ochraně osobních údajů.
20. Podstatné ani není, zda žalobce následně žádal o zveřejnění omluvy obsahující jeho osobní údaje, neboť to nic nemění na tom, že postup žalovaného při zpracování osobních údajů žalobce v souvislosti se zveřejněním odpovědi na žádost o informace byl nezákonný. Z toho, že žalobce žádá zveřejnění svých osobních údajů pro určitý účel (omluva) nelze dovozovat, že zpětně souhlasí s jejich zveřejněním pro účel jiný – naopak, jelikož se domáhá omluvy, je zřejmý jeho nesouhlas. Stejně tak postrádá z hlediska věci samé relevanci, zda žalovaný reagoval na předžalobní výzvu žalobce svým vyjádřením.
21. Na základě výše uvedeného je nutné dospět k závěru, že žalobce byl přímo zkrácen na svém právu spočívajícím v právu na ochranu osobních údajů a že zásah v podobě zveřejnění osobních údajů žalobce byl zaměřen přímo proti žalobci. Zásah žalovaného byl rovněž nezákonný, neboť žalovaný při zpracování osobních údajů žalobce postupoval v rozporu s § 8a zákona o svobodném přístupu k informacím a zákonem o ochraně osobních údajů, resp. od 25. 5. 2018 obecným nařízením o ochraně osobních údajů. První až třetí a pátá podmínka důvodnosti žaloby na ochranu před nezákonným zásahem jsou proto splněny.
22. Naplněna je současně i čtvrtá podmínka, neboť uveřejnění informace na internetových stránkách žalovaného není rozhodnutím ve smyslu § 65 s. ř. s. Zákon nepředpokládá, že by se mělo dít zvláštním formalizovaným způsobem, a dokonce ani neočekává, že by se tímto úkonem měly zakládat, měnit, rušit nebo závazně určovat práva nebo povinnosti žalobce. Jedná se o faktický úkon žalovaného, nikoli o individuální správní akt.
23. S ohledem na shora uvedené závěry soud žalobci vyhověl a určil, že zásah žalovaného spočívající ve zveřejnění osobních údajů žalobce žalovaným dne 29. 5. 2017 na stránkách www X v sekci D. p. i., byl nezákonný (§ 87 odst. 2 věta první s. ř. s.). Oproti žalobnímu návrhu soud výrok pouze formálně upravitel a současně upřesnil o časové určení, kdy byly osobní údaje žalobce zveřejněny.

24. Soud pro nadbytečnost neprovedl dokazování důkazy navrženými účastníky, neboť se buď jednalo důkazy navržené k prokázání skutečností, které nebyly rozhodné pro posouzení věci samé (sdělení Úřadu pro ochranu osobních údajů ze dne 13. 2. 2018), anebo navržené k prokázání skutečností, které byly mezi účastníky nesporné (printscreensy internetových stránek a výsledky vyhledávání vyhledávačem), resp. jsou rovněž součástí správního spisu (předžalobní výzva žalobce ze dne 8. 1. 2019, vyjádření žalovaného k předžalobní výzvě ze dne 14. 1. 2019 a příslušná doručenko).
25. K nesouhlasu žalobce se zveřejněním tohoto rozsudku Nejvyšším správním soudem lze závěrem konstatovat, že je z hlediska posouzení věci samé zcela bez významu, a soud se proto argumentací uvedenou v této části žaloby nezabýval.
26. Žalobci, který měl ve věci plný úspěch, by měl podle § 60 odst. 1 první věty s. ř. s. nárok na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil. Soud však dospěl k závěru, že okolnosti projednávané věci svědčí o tom, že v daném případě je třeba aplikovat § 60 odst. 7 s. ř. s., jenž stanoví, že jsou-li pro to důvody zvláštního zřetele hodné, může soud výjimečně rozhodnout, že se náhrada nákladů účastníkům nebo státu zcela nebo zčásti nepřiznává.
27. Soud přisvědčuje námitce žalovaného, že žalobce podáním žaloby a vedením řízení zneužil svých procesních práv, neboť vše nasvědčuje tomu, že řízení vedl jen proto, aby poškodil žalovaného náhradou nákladů řízení. Jak v minulosti opakovaně konstatoval Ústavní soud, povinností soudu vyplývající z ustanovení § 142 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“) je posuzovat účelnost vynaložených nákladů řízení. Při zvažování účelnosti vynaložených nákladů soud nesmí pouštět ze zřetele ani samotný účel civilního procesu jako takového, který spočívá v poskytování ochrany porušeným nebo ohroženým skutečným subjektivním hmotným právům a právem chráněným zájmům. V souladu s tímto vymezením účelu civilního procesu (a obecně i jakéhokoliv soudního řízení) však nejsou situace, kdy se soudní řízení nevede kvůli věci samé, ale kvůli částce, která může být přiznána na náhradu nákladů řízení z důvodu zastoupení advokátem (srov. nález Ústavního soudu ze dne 10. 4. 2018, sp. zn. IV. ÚS 193/17, nebo obdobně nálezy sp. zn. I. ÚS 3698/10, I. ÚS 329/08, Pl. ÚS 39/13).
28. Základní zásady občanského soudního řízení definované v § 1, § 2 a § 4 o. s. ř. se na základě § 64 s. ř. s. přiměřeně užijí i v soudním řízení správním. I v něm tedy soud musí dostát zásadám, podle nichž soudy mají v řízení postupovat tak, aby byla zajištěna spravedlivá ochrana práv a oprávněných zájmů účastníků, jakož i výchova k zachovávaní zákonů, k čestnému plnění povinností a k úctě k právům jiných osob, podle nichž soudy mají dbát na to, aby nedocházelo k porušování práv a právem chráněných zájmů fyzických a právnických osob a aby práv nebylo zneužíváno na úkor těchto osob, a podle nichž soudní řízení má sloužit k upevňování a rozvíjení zákonnosti. Vedení řízení s hlavním cílem spočívajícím v získání náhrady nákladů řízení (stejně jako např. systematické přiznávání nadměrných náhrad nákladů řízení) není v souladu s těmito zásadami a přispívá k vyprazdňování smyslu fungování soudní moci. Soud tedy musí na takové skutečnosti reagovat i v soudním řízení správním a náklady řízení vedených ani ne tak kvůli dosažení úspěchu v meritu věci, jako spíše kvůli získání náhrady nákladů řízení nepřiznat pro jejich neúčelnost, resp. slovy § 60 odst. 1 s. ř. s. nedůvodnost.

29. V projednávané věci žalobce podal žalobu na ochranu před nezákonným zásahem v situaci, kdy již žalovaný sám uznal nezákonnost svého postupu při zveřejnění osobních údajů žalobce a sám (tj. bez ingerence soudní moci) na výzvu žalobce tento trvající nezákonný zásah ukončil tím, že z internetových stránek odstranil žalobcovy osobní údaje. Současně se za nezákonný postup žalobci omluvil, jak dokládá vyjádření žalovaného ze dne 14. 1. 2019. Žalobci se tak již před podáním žaloby dostalo ukončení nezákonného zásahu i určité satisfakce formou omluvy. Žalobce se ale i tak rozhodl podat žalobu, kterou se domáhal deklarace nezákonnosti předmětného zásahu, a to přestože autoritativní výrok soudu o nezákonnosti zásahu není podmínkou k tomu, aby se případně mohl domáhat soukromoprávními prostředky zadostiučinění za způsobenou újmu podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů. Účelem soudního řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu není poskytnout náhradu, případně satisfakci za újmu způsobenou nezákonným postupem správního orgánu, nýbrž pouze ochrana veřejných subjektivních práv žalobce. Přiznání náhrady nákladů řízení nelze ztotožňovat s náhradou utrpěné újmy.
30. Soudu je dále z vlastní úřední činnosti známo, že ze strany žalobce nejde o ojedinělý případ, neboť od roku 2018 podal u zdejšího již čtyři obdobné žaloby (vedle nyní projednávané věci jsou o nich jsou/byla vedena řízení pod sp. zn. 55 A 5/2018, 54 A 8/2019 a 43 A 28/2019). Zástupce žalobce navíc sám soudu při jednání sdělil, že obdobné žaloby byly podány i u jiných krajských soudů. Byť ve všech těchto věcech mohou být skutkové okolnosti odlišné, pokud jde o způsob a rozsah zveřejnění osobních údajů, okamžik odstranění osobních údajů z internetových stránek apod., větší množství obdobných žalob nasvědčuje tomu, že ze strany žalobce jde o systematické jednání. Je jistě žádoucí, aby k obdobným pochybením při zveřejňování informací poskytnutých v režimu zákona o svobodném přístupu k informacím nedocházelo, a v tomto ohledu lze z části souhlasit s tvrzením žalobce, že projednání takových pochybení v soudním řízení může přispět ke kultivaci činnosti veřejné správy, nelze však opomíjet, že hlavním úkolem soudů ve správním soudnictví je poskytovat ochranu veřejným subjektivním právům (§ 2 s. ř. s.). Pokud se již žalobce domohl svého práva jinými právními prostředky, jako např. v tomto případě prostou výzvou adresovanou žalovanému, je vedení řízení neúčelné, a je zjevně vedeno pouze s cílem domoci se náhrady nákladů řízení. A to tím spíše, že existující judikatura již vyslovila jasný názor, že neoprávněné zveřejnění osobních údajů žalobce na internetových stránkách správního orgánu je nezákonným zásahem (srov. citovaný rozsudek ve věci sp. zn. 9 As 198/2018). Náklady vynaložené v souvislosti s vedením řízení na ochranu před nezákonným zásahem nelze za těchto okolností považovat za důvodně vynaložené.
31. Soud rovněž přihlédl ke skutečnosti, že v projednávané věci došlo ke zveřejnění osobních údajů žalobce v menším rozsahu, než např. ve věci projednávané zdejším soudem pod sp. zn. 55 A 5/2018, neboť nebyly zveřejněny údaje o jeho trvalém pobytu a bydlišti. Od uvedené věci se projednávaný případ liší i v tom, že k ukončení zásahu došlo ještě před podáním žaloby, což ve věci sp. zn. 55 A 5/2018 nebylo zjištěno. Tyto okolnosti tedy podstatně odlišují projednávaný případ od zmiňované věci, v níž soud neshledal důvodu k aplikaci § 60 odst. 7 s. ř. s., což bylo navíc dáno i tím, že se jednalo o první takovou žalobu podanou žalobcem, již zdejší soud projednával.

32. Soud tak shrnuje, že dospěl v souladu s citovanou judikaturou Ústavního soudu k závěru, že náklady řízení, jež žalobci v řízení před soudem vznikly, nelze s ohledem na konkrétní okolnosti této věci posoudit jako náklady účelně a důvodně vynaložené. Z tohoto důvodu soud žalobci náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení :

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 16. října 2019

Mgr. Jitka Zavřelová , v. r.
předsedkyně senátu